

Lieve Mamma,

Voor het laatst zagen we elkaar volgens mij in het 'all you can eat' asiatische restaurant in Zoetermeer, weet u nog?

Toen had u net uw nieuwe telefoon, en leerde u foto's versturen, moet u nagaan wat u nog zal leren als u 80 bent.

Fijn dat we elkaar sindsdien zo makkelijk op de hoogte kunnen houden via onze whatsapp familie groep, vind u ook niet?

Allemaal zien we uw zus die gelukkig genezen bijkomt van de chemo therapie, terwijl ik nonchalant een foto stuur uit de verboden stad in Peking. Wist u trouwens dat er naast de verboden stad een nieuwe ommuurde wijk is waar alle huidige regering functionarissen in wonen? Had ik nog nooit van gehoord.

Heel bizar dat de geschiedenis zich zo overduidelijk, zelfs visueel gelijkend herhaald. De muren om beide steden heen hebben ook nog eens dezelfde kleur.

Deze email stuur ik met een foto genomen door een fotograaf die vlak ervoor Ai Wei Wei had gefotografeerd voor een Engelse krant.

U heeft vast wel eens over hem gelezen, een kunstenaar die onder huis arrest in Peking zit en continu gecensureerd wordt vanwege zijn kritiek op de regering hier.

Tijdens deze werkperiode in China ben ik zelf ook behoorlijk bezorgd geworden over wat er in de gaten gehouden wordt, wat wel en niet gezegd mag worden.

Voorals ik zie hoe mensen opeens niets meer zeggen als je ergens over door vraagt. Of dat er dan pijnlijk glimlachend gezegd wordt dat het ingewikkeld is of dat niemand het weet.

In ieder geval werd de lens waardoor de wereld naar één van de zegsmannen van de weerstand hiertegen kijkt, kort op mij gericht. En daar stond ik boven op de Chinese muur, en bedacht me wat mijn rol nu eigenlijk was in dit geheel.

Wat deed ik bijvoorbeeld met de censuur, en de Chinese Firewall?

Sorry, misschien moet ik even uitleggen wat de Chinese Firewall is.

Firewall betekend letterlijk een muur van vuur die je voor invloeden van buiten af kan beschermen, een term die vaak wordt gebruikt in computers, ter bescherming tegen virussen, en andere kwalijke zaken.

Deze Chinese Muur van vuur zorgt voor de censuur op buitenlandse websites, filtert email, en nieuws berichten die hier niet zijn toegestaan, en laat meer als 100.000 man dagelijks al het internet verkeer nakijken.

De afgelopen dagen kon ik hier zelfs mijn email niet lezen of versturen, en werden de webpagina's gecensureerd terwijl ik ze bekeek.

Volgens iedereen hier was het omdat de afgelopen dagen het congres van de communistische partij aan de gang was, en alles wat strenger was.

Het gebeurde wel vaker, en als ik er teveel last van had moest ik maar een ander email adres nemen.

Toen ik mijn email weer kon lezen door via mijn computer in Amsterdam met het internet te verbinden, zat er een bericht tussen dat de workshop die ik zou geven op de kunstacademie hier ook was afgezegd vanwege het congres.

Alle buitenlandse relaties moesten verbroken worden vanwege herinrichting van de academische structuur, zo zei de email, tot spijt van de studente die engels kon schrijven, en de email had ingetikt.

Als buitenlander ben ik hier dadelijk weer weg, en kan ik genieten van mijn vrijheden, maar de vrienden die ik hier maak kunnen vaak niet zo makkelijk weg.

Is het niet ook mijn taak om mensen in een andere cultuur waar informatie met politieke redenen gefilterd word te laten zien dat het anders kan?

Dat ze bijvoorbeeld een VPN kunnen gebruiken?

Een 'Virtual Private Network' is namelijk een manier waarop veel mensen hier gebruik kunnen maken van een verbinding met het internet zoals het buiten China is.

Zoals ik via mijn computer in Amsterdam hier in China het internet op kon.

Dat is een manier waarop je hier informatie kan zien die de regering eigenlijk niet wil dat je ziet. Een manier die tot nu toe nog onbestraft blijft.

Maar voor veel mensne is het ook te duur of te ingewikkeld.

Dadelijk kan ik me weer bezighouden met de censuur waar wij ons aan moeten onderwerpen in Nederland, de ondoorzichtige manier waarop de Nederlandse staat burgers durft te bestuderen. Praten over de invloed van bedrijven als Google en Facebook op de manier waarop wij de werkelijkheid beleven, en manipuleren voor financieel gewin. Hoe copyright meer belemmerd dan oplevert, de ramp die stichting Brein heet, hoe wetgeving achterloopt op de werkelijkheid, wat langere dataretentie werkelijk betekend, enzovoorts.

Maar staand op de overblijfselen van de Chinese muur, gegrepen door de schoonheid van de bergen, de ondergaande zon, het grensgebied met Mongolië,

Dacht ik aan deze verschillen tussen hier en daar, en aan de naïviteit van die muur, de muur waar de gevreesde barbaren uiteindelijk gewoon omheen liepen. De muur als ziekelijk prestigie object waar ontelbare mensen voor zijn gestorven.

Maar ook hoe mooi die naïviteit kan zijn, in de ontkenning van de werkelijkheid, daar slingerend over talloze berg toppen, een absurd kunstwerk, majestueuze krachtpatserij die alleen als logistiek middel zijn doel heeft gediend.

Op Weibo, het Chinese Facebook, staat in de richtlijnen: We danken de 9 ministeries voor hun harde werk om onze virtuele wereld mooi en harmonieus te houden.

Het lijkt alsof die ministeries zelf op de hoogte zijn van alle slechte dingen in de wereld, maar hun burgers een soort familie kwaliteit internet willen geven. Zodat iedereen kan doen alsof. Alsof er een vrolijk liedje zou klinken in de rij voor het Anne Frank huis.

Hopelijk kan ik tijdens mijn leven ook nog de ruïnes bezoeken van de Chinese firewall, net als in nu kan lopen door de archieven van de Duitse Stasi, en kan klimmen op de ruïnes van de fysieke muur.

Hopelijk snapt u zo een beetje wat mijn insteek is als u naar de prijs uitreiking gaat in Amsterdam.

En ziet u dat ook deze generatie weer voor zijn eigen problemen staat. Het klink allemaal heel technisch, en het zijn allemaal begrippen die nog relatief nieuw zijn.

Maar om een voorbeeld te geven;

Waarschijnlijk is uw telefoon waar wij zo leuk mee kunnen 'whats-appen' hier in China in elkaar gezet, door de mensen die niet gewoon het internationale nieuws kunnen lezen, in een land waar het normaal is dat veel homoseksuelen zelfmoord plegen.

Waar mensen voor politieke redenen vast zitten, en waar het pijnlijk duidelijk wordt dat grenzen nog steeds bestaan.

Ook hier kan het internet de uitwisseling van waarden bevorderen, gedateerde fysieke grenzen doen vervagen, en een nieuwe werkelijkheid bewerkstelligen. Zo is duidelijk dat het internet zoals wij het kennen niet de normaalste zaak van de wereld is. En hoe we hierover moeten blijven praten, discussieren, en kunst maken. Hoe we in deze nieuwe ruimte onze vrijheden kunnen verdedigen, voor iedereen.

Een nieuwe publieke ruimte bestaat uit aan elkaar geschakelde private ruimtes, waarin vrije communicatie en informatie uitwisseling een recht is, en geen gunst.

Heel veel liefs uit het prachtige, grootse en glorieuze China, en ik zie u met de kerst,

Constant